

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2019 m. sausio 31 d. Nr. 4D-2018/2-1425
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2018-10-31 gavo X, atstovaujančio UAB „B“ (toliau vadinama – Pareiškėjas), skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant UAB „B“ redakcijos (toliau vadinama ir – Redakcija) žurnalisto 2018-10-12 kreipimąsi, pateiktą elektroniniu paštu, ir teikiant atsakymą.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „2018 m. spalio 12 d. portalo „[...]“ žurnalistė [...], rengdama publikaciją apie [Savivaldybės] vykdytą galimai neskaidrų paslaugų pirkimą iš bendrovės „A“, išsiuntė elektroniniu paštu klausimus [Savivaldybės] Rinkodaros ir komunikacijos skyriui [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...]“. Portalas „[...]“ tą pačią dieną gavo [Savivaldybės] Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus atsakymą, kad į atsiųstus klausimus atsakinėjama bus, tačiau nenurodyta, kada atsakymai bus atsiųsti.“

2.3. „Portalas „[...]“ [Savivaldybės] atsakymų rengiama tema laukė iki 2018 m. spalio 23 d. Nesulaukus žurnalistė [...] elektroniniu paštu [2018-10-23] dar kartą kreipėsi į [Savivaldybę]. [Savivaldybės] mero patarėjas viešiesiems ryšiams [...] atsakė [2018-10-23] raštu, kad į klausimus Savivaldybė neatsakinės.“

2.4. „Portalas „[...]“ mano, kad [Savivaldybė], atsisakydama atsakyti į žiniasklaidos priemonės pateiktus klausimus, pažeidė Visuomenės informavimo įstatyme numatytą teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo: „[...] įvertinti [Savivaldybės] veiksmų atitikimą Visuomenės informavimo įstatymui.“

4. Su skundu, be kitų dokumentų, pateikta:

4.1. **UAB „B“ redakcijos žurnalisto 2018-10-12 kreipimasis elektroniniu paštu, adresuotas Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyriui (kopija), kuriame nurodyta:**

4.1.1. „Esu portalo [...] žurnalistė [...]. Rengiame publikaciją apie [Savivaldybės] pasirašytą sutartį su bendrove „A“ dėl mero Remigijaus Šimašiaus video ataskaitų rengimo.

Mūsų klausimai:

1) Bendrovė kaip tiekėjas kurti mero video ataskaitas buvo pasirinkta apklausos būdu. Kodėl kitiems dviems tiekėjams pasiūlymai dalyvauti buvo išsiųsti bendraisiais įmonių elektroninio pašto adresais: [...], o bendrovei „A“ – į asmeninę [...] dėžutę gmail.com?

2) Kodėl sutartyje dėl video ataskaitų pirkimo su bendrove „A“ pusė datos įrašyta ranka (skaičiai 22), o po jais matyti kita gegužės mėnesio diena spausdintiniu variantu 04. Ar 2018 metų gegužės 4 dieną planuota pasirašyti sutartį dėl paslaugų pirkimo su bendrove „A“?

3) Ar teisėtai sutartį pasirašė bendrovės „A“ atstovas [...]? Juk po jo parašu yra ranka darytas įrašas, kad jam įgaliojimus bendrovė suteikė gegužės 23 dieną, o bendrovės pridėtame rašte pažymima, kad įgaliojimai pasirašyti sutartį yra suteikti gegužės 22 dieną. Prašome paaiškinti, kuri įgaliojimo data yra teisinga ir kodėl atsirado kitas klaidinantis įrašas?

4) Sutartis su bendrove „A“ pasirašyta šių metų gegužės 22 dieną, tą pačią dieną bendrovė pateikė sąskaitą faktūrą numeriu [...] dėl video kūrimo paslaugų apmokėjimo. Už kokias paslaugas prašyta susimokėti? Jeigu už mero video ataskaitą, prašome nurodyti, kurią dieną ta ataskaita buvo publikuota viešojoje erdvėje? Ir prašome paaiškinti, kaip įmanoma per vieną dieną pasirašyti sutartį dėl paslaugų teikimo ir atlikti paslaugų už pusę visos sutarties vertės?

5) Minėtoje paslaugų sutartyje buvo numatyta pirkti video ataskaitas kartą per savaitę, keturis kartus per mėnesį ir sutartis pasirašoma šešių mėnesių laikotarpiui. Parengtos ir publikuotos dvi ataskaitos, kurias skiria trijų savaitių laikotarpis. Kodėl nesilaikyta sutartyje numatyto grafiko?

6) Pagal minėtą sutartį yra parengtos ir publikuotos dvi mero video ataskaitos. Bendrovei per du kartus sumokėta visa sutartyje numatyta suma – 9583,2 EUR su PVM. Ar tai reiškia, kad daugiau mero video ataskaitų nebus? Jeigu bus, kas jas rengs, kada publikuos ir kokios sutarties pagrindu?

7) Paskutinėje video ataskaitoje Vilniaus meras Remigijus Šimašius atsisveikindamas nurodo, kad kita ataskaita bus publikuojama liepos mėnesį. Ataskaitos nebuvo? Kodėl? Jeigu birželio viduryje baigėsi lėšos, numatytos sutarties įgyvendinimui, kodėl buvo atsisveikinama iki liepos mėnesio?

8) Kieno lėšomis Vilniaus meras Remigijus Šimašius dalyvavo filmo „Grąžinti nepriklausomybę“ premjeroje? Kiek dar Savivaldybės darbuotojų, tarybos narių, mero patarėjų dalyvavo šioje premjeroje? Kiek bilietų į šią premjerą buvo pirkti iš Savivaldybės biudžeto lėšų ir už kokią sumą?“

4.1.2. „Tiek klausimų, labai prašytume į juos atsakyti kaip įmanoma išsamiau. Nekantriai laukiame atsakymų.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierė dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į **Savivaldybės administraciją**.

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta toliau nurodyta informacija.

6.1. „[...] [...] pagrindinė informacija apie Savivaldybės ir jos institucijų veiklą, kurios skelbimas reglamentuojamas Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka, yra skelbiama Savivaldybės internetiniame puslapyje (www.vilnius.lt) [...]“

6.2. „[Pažymos 2.4 punkte] nurodoma, kad Pareiškėjas teigia, kad „[...] [Savivaldybė], atsisakydama atsakyti į žiniasklaidos priemonės pateiktus klausimus, pažeidė Visuomenės informavimo įstatyme numatytą teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų“. Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, paaiškina, kad 2018-10-12 buvo gautas portalo „[...]“ žurnalistės C elektroninis pranešimas (15.09 val.) su jame išdėstytais klausimais, susijusiais su bendrovės „A“ paslaugų sutarties sudarymu ir

vykdymu. Savivaldybės administracijos Viešųjų ryšių skyrius, gavęs žurnalistės užklausą, patvirtindamas elektroninio laiško gavimą, standartiškai informavo, kad bus parengti atsakymai. Tą pačią dieną žurnalistė C 15.36 val. pateikė antrą elektroninį pranešimą (elektroninė užklausa Nr. 2), kuriame nurodoma: „[...] turiu krūvą dokumentų išnagrinėjusi [...]. Komentaro reikia tik mero, viskas toliau yra“. Ši aplinkybė leido daryti išvadą, kad žurnalistė pripažino faktą, kad visą reikiamą informaciją turi, tačiau buvo norima gauti Savivaldybės mero paaiškinimą, t. y., toks buvo 2018-10-12 užklausų tikslas. Savivaldybės administracija paaiškina, kad į minėtą užklausą, gautą elektroniniu paštu 2018-10-12, buvo atsakyta Savivaldybės mero patarėjo viešiesiems ryšiams Aleksandro Zubriakovo 2018-10-23 elektroniniu laišku. 2018-10-23 elektroniniame laiške žurnalistei C, be kita ko, buvo pateikta ši informacija: „Atsakymai į Jūsų pateiktus klausimus buvo ne kartą pateikti žiniasklaidos atstovams, šis klausimas žiniasklaidoje aprašytas ne kartą, ir ne du, todėl nematome prasmės kartotis. Šiuo metu šį klausimą nagrinėja net kelios institucijos (VTEK, VRK), tad nenorėdami pakenkti tyrimams, nuo platesnių komentarų šia tema susilaikysime, kol jie nėra baigti.“ Taigi atsakant į 2018-10-12 elektroninę užklausą, buvo atkreiptas žurnalistės dėmesys į tai, kad šiuo metu minėtais klausimais tyrimą atlieka iš karto dvi institucijos – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija bei Vyriausioji rinkimų komisija – ir atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės komentarai žiniasklaidos atstovams ne kartą buvo teikti (šiuo klausimu publikacijos buvo talpinamos ir [...] internetiniame puslapyje, pavyzdžiui:

[...]

[...] paaiškinimus žurnalistams, kaip matyti iš publikacijų, teikė ir Savivaldybė), o taip pat siekiant nepakenkti tyrimo eigai buvo nurodyta, kad nuo platesnių komentarų bus susilaikyta iki tyrimų pabaigos.“

6.3. „Pažymime, kad apie aukščiau nurodytas aplinkybes žurnalistė C žodžiu telefonu buvo informuota Savivaldybės mero patarėjo viešiesiems ryšiams, o gavus 2018-10-12 užklausas elektroniniu paštu analogiška informacija žurnalistei buvo pateikta 2018-10-23 atsakymu. [...]“

6.4. „[...] nėra pagrindo konstatuoti, priešingai nei teigiama Pareiškėjo skunde, kad nebuvo atsakyta į 2018-10-12 žurnalistės C elektroninę užklausą, o atsisakymas tuo metu pateikti pakartotinai jau teiktą ir viešojoje erdvėje išplatintą informaciją buvo motyvuojamas dviem aplinkybėmis (anksčiau teiktais Savivaldybės paaiškinimais minėtu klausimu žiniasklaidos atstovams ir kitose institucijose vykdomais tyrimais), kaip yra nustatyta Visuomenės informavimo įstatymo 6 str. 5 d. Be to, pažymėtina, kad suteikti informaciją buvo atsisakyta laikinai iki Vyriausioje tarnybinės etikos komisijoje ir Vyriausioje rinkimų komisijoje bus priimti atitinkami sprendimai. Atsižvelgiant į Visuomenės informavimo įstatymo tikslą bei pagrindines nuostatas, taip pat įvertinus informacijos skleidėjų ir rengėjų pareigas, darytina išvada, kad tokia priemonė yra proporcinga ir adekvati, o suinteresuotų asmenų teisės ir teisėti interesai nebuvo suvaržyti ir (ar) pažeisti. Todėl konstatuoti, kad informacijos skleidėjui [...] nebuvo suteikta informacija, o taip pat buvo pažeistos Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos, nėra pagrindo. [...]“

6.5. „Savivaldybė su visais žiniasklaidos atstovais bendradarbiauja remdamasi Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-10-28 įsakymu Nr. 30-1574 „Dėl bendravimo su žiniasklaida ir informacijos pateikimo tvarkos“ [...].“

6.6. „Savivaldybė su UAB „B“, kaip ir su kitais žiniasklaidos atstovais, bendradarbiauja remdamasi Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-10-28 įsakymu Nr. 30-1574 „Dėl bendravimo su žiniasklaida ir informacijos pateikimo tvarkos“. Savivaldybės žiniomis, UAB „B“ visuomenės informavimo veiklą vykdo nuo 1994 m. Maždaug tuo metu Savivaldybei ir tapo žinoma apie UAB „B“ vykdomą veiklą.“

6.7. „Žurnalistės C elektroninis laiškas buvo gautas 2018-10-12 elektroniniu paštu vrt@vilnius.lt. Kreipimąsi nagrinėjo Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus ryšių su žiniasklaida vyr. specialistė Neringa Kolkaitė. Savivaldybės mero patarėjas viešiesiems ryšiams Aleksandras Zubriakovas, kuris įgaliotas Savivaldybės mero komentuoti klausimus spaudai, atsakė į portalo [...] žurnalistės C 2018-10-12 elektroninį laišką [...]. Į žurnalistės C 2018-10-12 elektroniniame laiške

nurodytus klausimus nebuvo atsakyta, atsisakymą motyvuojant 2018-10-23 elektroniniame laiške nurodytomis aplinkybėmis [...].“

6.8. „Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus ryšių su žiniasklaida vyr. specialistė Neringa Kolkaitė, gavusi kreipimąsi, standartiškai atsakė, kad per įstatyme numatytą terminą bus pateiktas paaiškinimas. Savivaldybės mero patarėjas viešiesiems ryšiams Aleksandras Zubriakovas pakomentavo žurnalistės C 2018-10-12 elektroninį laišką ir 2018-10-23 elektroniniu laišku į jį atsakė.“

6.9. „[...] pasibaigus Vyriausioje tarnybinės etikos komisijoje ir Vyriausioje rinkimų komisijoje vykdomiems tyrimams ir priėmus atitinkamus sprendimus, pažymime, kad pateiksime UAB „B“ visą išsamią informaciją apie bendrovės „A“ paslaugų viešąjį pirkimą. [...].“

6.10. **Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus vyriausiojo specialisto 2018-10-12 el. laiške, adresuotame UAB „B“ redakcijos žurnalistei C (kopija), nurodyta:**

„Labas, dėkoju už laišką. Pasistengsime parengti atsakymą kuo skubiau. [...].“

6.11. **UAB „B“ redakcijos žurnalistui 2018-10-12 kreipimasis elektroniniu paštu, adresuotas Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus vyriausiajam specialistui (kopija), kuriame nurodyta:**

„[...] turiu krūvą dokumentų išnagrinėjusi. Komentaro reikia tik mero, viskas toliau yra.“

6.12. **UAB „B“ redakcijos žurnalistui 2018-10-23 kreipimasis elektroniniu paštu, adresuotas Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyriui (kopija), kuriame nurodyta:**

„[...] Jums dar kartą rašo portalas [...] žurnalistė C. Mūsų portalas šių metų spalio 12 dieną išsiuntė klausimus Vilniaus merui Remigijui Šimašiui dėl Vilniaus miesto savivaldybės sutarties su bendrove „A“. Vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymu, Vilniaus miesto savivaldybė turėjo vėliausiai atsakyti per savaitę. Antra savaitė įpusėjo – atsakymų nesulaukiame. Ar tai reiškia, kad Vilniaus miesto savivaldybė atsisako suteikti informaciją minėta tema?“

6.13. **Savivaldybės mero patarėjo viešiesiems ryšiams 2018-10-23 atsakyme elektroniniu paštu, adresuotame UAB „B“ redakcijos žurnalistui (kopija), nurodyta:**

„[...] Atsakymai į Jūsų pateiktus klausimus buvo ne kartą pateikti žiniasklaidos atstovams, šis klausimas žiniasklaidoje aprašytas ne kartą, ir ne du, todėl nematome prasmės kartotis. Šiuo metu šį klausimą nagrinėja net kelios institucijos (VTEK, VRK), tad nenorėdami pakenkti tyrimams, nuo platesnių komentarų šia tema susilaikysime, kol jie nėra baigti.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos teisės aktai:

7.1. **Istatymai:**

7.1.1. *Konstitucijoje* nustatyta:

25 *straipsnio 2 dalis* – „Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas.“

28 *straipsnis* – „Įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.“

7.1.2. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

7.1.3. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

4 *straipsnio 1 dalis* – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

6 straipsnis – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: 1) *dokumentų išsamumo* – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai; 2) *dokumentų tikslumo* – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; 3) *teisėtumo* – institucijos veiksmai teikiant dokumentus grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; [...] 5) *pagalbos* – pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; [...]“

15 straipsnio 1 dalis – „Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: [...] 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; tokiu atveju per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos pareiškėjui nurodomas jų paskelbimo šaltinis; [...]“

7.1.4. *Visuomenės informavimo įstatyme* nustatyta:

6 straipsnis – „1. Kiekvienas asmuo turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, kitų biudžetinių įstaigų viešąją informaciją apie jų veiklą, oficialius jų dokumentus (kopijas), taip pat informaciją, kurią minėtos įstaigos turi apie jį patį. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos turi informuoti visuomenę apie savo veiklą. 3. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos privalo Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymo bei kitų įstatymų nustatyta tvarka teikti viešąją informaciją, taip pat turimą privačią informaciją, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai privati informacija neteikiama. 4. Informacija, kurią rengiant nereikia kaupti papildomų duomenų, viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams, žurnalistams pateikiama ne vėliau kaip per vieną darbo dieną, o informacija, kurią rengiant reikia kaupti papildomus duomenis, – ne vėliau kaip per savaitę. 5. Valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, kitos biudžetinės įstaigos, atsisakiusios teikti viešąją informaciją viešosios informacijos rengėjui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi raštu pranešti rengėjui apie atsisakymo suteikti informaciją priežastis [...]“

7.1.5. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

7.2. **Kiti teisės aktai:**

7.2.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (su vėlesniais pakeitimais) reglamentuojama:

35 punktas – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...]“

38 punktas – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą [...] informaciją, [...] priežastys, [...] asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

7.2.2. *Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-10-28 įsakyme Nr. 30-1574* nustatyta:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo 42 straipsniu ir siekdamas užtikrinti teisingos, tikslingos, objektyvios informacijos apie Savivaldybės padalinių ir jos įstaigų veiklą sklaidą bei profesionalų tos informacijos pateikimą:

1. **Nustatau**, kad, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sekretoriato Viešųjų ryšių skyrius vykdo Savivaldybės administracijos padalinių bendravimo su žiniasklaida koordinavimo funkcijas.

2. **Ipareigoju**:

2.1. Departamentų, skyrių, seniūnijų ir Savivaldybės kontroliuojamų įstaigų vadovus:

2.1.1. Nuolatos teikti Tarybos sekretoriato Viešųjų ryšių skyriui aktualią informaciją; [...].

3. **Nustatau**, kad:

3.1. Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai visuomenės informavimo priemonių atstovų prašomą informaciją žodžiu ar raštu gali teikti tik suderinę su Tarybos sekretoriato Viešųjų ryšių skyriumi;

3.2. Savivaldybės informaciją žiniasklaidai gali teikti Administracijos struktūrinių padalinių ar Savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovai arba jų pavaduotojai, prieš tai suderinę su Tarybos sekretoriato Viešųjų ryšių skyriumi;

3.3. Informacija, reikalaujanti detalios analizės, pagalbos prašymo iš kitų institucijų, paieškos archyvuose ir duomenų bazėse, pateikiama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

Teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

9. Seimo kontrolierių įstaigoje gautas Pareiškėjo skundas dėl Savivaldybės

administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), teikiant informaciją (atsakymus) į Redakcijos kreipimuisi elektroniniu paštu.

Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierė kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

10. Konstitucijos 25 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta nuostata, pagal kurią **žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas**. Pažymėtina, jog ši laisvė yra svarbi įvairių Konstitucijoje įtvirtintų asmens teisių ir laisvių įgyvendinimo prielaida, kadangi asmenys (įtraukiant ir profesinę pareigą įgyvendinančius žurnalistus) gali tinkamai įgyvendinti daugelį savo konstitucinių teisių ir laisvių tik turėdami laisvę nekliudomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją.

Seimo kontrolierė taip pat pažymi, jog Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad **kiekvienas asmuo turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, kitų biudžetinių įstaigų viešąją informaciją apie jų veiklą**, oficialius jų dokumentus (kopijas), taip pat informaciją, kurią minėtos įstaigos turi apie jį patį. Atitinkamai **valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos privalo Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymo bei kitų įstatymų nustatyta tvarka teikti viešąją informaciją, taip pat turimą privačią informaciją, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai privati informacija neteikiama** (Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 3 dalis).

Tyrimo metu Savivaldybės administracija Seimo kontrolierę informavo, jog Savivaldybė su UAB „B“ redakcija nėra suderinusios atskiros darbo tvarkos teikiant informaciją, susijusią su Savivaldybės veikla (pažymos 6.5 punktas). Taigi, tyrimo metu vertinant, ar Savivaldybės pareigūnai tinkamai vykdė Visuomenės informavimo įstatyme, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama – Taisyklės), Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-10-28 įsakyme Nr. 30-1574 (pažymos 7.2.2 punktas) įtvirtintą pareigą informuoti apie savo veiklą, svarbu atkreipti dėmesį į toliau nurodytas reikšmingas aplinkybes.

11. Pažymėtina, jog Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje reglamentuojama, kad informacija, kurią rengiant nereikia kaupti papildomų duomenų, viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams, žurnalistams turi būti pateikiama **ne vėliau kaip per vieną darbo dieną**, o informacija, kurią rengiant reikia kaupti papildomus duomenis – **ne vėliau kaip per savaitę**. Vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-10-28 įsakymo Nr. 30-1574 3.3 punktu, informacija, reikalaujanti detalios analizės, pagalbos prašymo iš kitų institucijų, paieškos archyvuose ir duomenų bazėse, turi būti pateikiama **ne vėliau kaip per 5 darbo dienas**. Taip pat akcentuotina, jog valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, kitos biudžetinės įstaigos, **atsisakiusios teikti viešąją informaciją viešosios informacijos rengėjui, ne vėliau kaip kita darbo dieną turi raštu pranešti rengėjui apie atsisakymo suteikti informaciją priežastis** (Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalis). Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatomis, institucija, **atsisakydama pateikti pareiškėjui dokumentus (informaciją), jeigu prašomi dokumentai (informacija) yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones, turi pareigą pareiškėjui nurodyti dokumentų (informacijos) paskelbimo šaltinį**. Atitinkamai, remiantis Taisyklių 38 punkte įtvirtintomis teisės normomis, **atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą informaciją priežastys, asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką**, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas (pažymos 7.2 punktas).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieri pateiktų paaiškinimų (dokumentų) nustatyta, jog Savivaldybė **2018-10-12** gavo elektroniniu paštu pateiktą Redakcijos žurnalisto 2018-10-12 kreipimąsi dėl informacijos (atsakymų į Redakcijos klausimus), susijusios su tarp Savivaldybės ir privačios bendrovės sudaryta paslaugų sutartimi bei jos vykdymu, pateikimo (toliau vadinama – 2018-10-12 Kreipimasis; pažymos 4.1 punktas). 2018-10-12 Kreipimasis buvo nukreiptas nagrinėti Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyriaus ryšių su žiniasklaida vyr. specialistui (pažymos 6.7 punktas), kuris patvirtino 2018-10-12 Kreipimosi gavimo Savivaldybėje faktą ir nurodė, jog „*pasistengsime parengti atsakymą kuo skubiau*“ (pažymos 6.10 punktas).

Seimo kontrolieri tyrimo metu pateiktoje informacijoje Savivaldybės administracija nurodė, jog **2018-10-12** Redakcijos žurnalistas pateikė dar vieną elektroninį pranešimą [...], kuriame pažymėta, jog „[...] turiu krūvą dokumentų išnagrinėjusi [...]. Komentaro reikia tik mero, viskas toliau yra“ ir jog „ši aplinkybė leido [Savivaldybei] daryti išvadą, kad žurnaliste pripažino faktą, kad visą reikiamą informaciją turi, tačiau buvo norima gauti Savivaldybės mero paaiškinimą, t. y., toks buvo 2018-10-12 užklausų tikslas“ (pažymos 6.2 punktas). Šiame kontekste akcentuotina, jog pirmiau minėtos Savivaldybės išvados laikytinos tik Savivaldybės prielaida. Jeigu Redakcija 2018-10-12 Kreipimesi pateikė konkrečius klausimus Savivaldybei (pažymos 4.1.1 punktas), vadinasi, Redakcija turėjo pagrįstą lūkestį, kad į pateiktus klausimus bus atsakyta atsakingo Savivaldybės pareigūno arba nurodytos motyvuotos atsisakymo pateikti informaciją (atsakyti į klausimus) priežastys.

Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieri pateikta informacija (dokumentais), Savivaldybė **teisės aktuose nustatytais terminais** (nei per vieną darbo dieną, nei per savaitę) Redakcijai **nepateikė** 2018-10-12 Kreipimesi prašomos informacijos (atsakymo), taip pat per 1 darbo dienos terminą **nepranešė Redakcijai apie tai, kad atsisako suteikti prašomą informaciją**, kas vertintina kritiškai Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 4 ir 5 dalyse reglamentuojamų nuostatų prasme. Tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybės atsakymas į 2018-10-12 Kreipimąsi buvo pateiktas 2018-10-23, t. y., **tik po to**, kai Redakcijos žurnalistas **2018-10-23** elektroniniu paštu **pakartotinai** kreipėsi į Savivaldybės Rinkodaros ir komunikacijos skyrių, primindamas apie Savivaldybei išsiųstą 2018-10-12 Kreipimąsi, ir kad iki 2018-10-23 Redakcija nebuvo gavusi iš Savivaldybės atsakymo (pažymos 6.12 punktas). Atsižvelgiant į tai, Savivaldybei teiktina rekomendacija.

Dėl to, kas sietina su Savivaldybės 2018-10-23 atsakymo į 2018-10-12 Kreipimąsi **turiniu**, Seimo kontrolierė tyrimo metu nustatė, jog minėtu atsakymu **iš esmės atsisakoma** pateikti atsakymus (prašomą informaciją) į 2018-10-12 Kreipimesi nurodytus klausimus (pažymos 4.1.1 punktas), motyvuojant tuo, kad atsakymai į Redakcijos pateiktus klausimus „*buvo ne kartą pateikti žiniasklaidos atstovams, šis klausimas žiniasklaidoje aprašytas ne kartą, ir ne du*“ ir kad „*šiuo metu šį klausimą nagrinėja net kelios institucijos (VTEK, VRRK), tad nenorėdami pakenkti tyrimams, nuo platesnių komentarų šia tema susilaikysime, kol jie nėra baigti*“ (pažymos 6.13 punktas). Seimo kontrolierė pabrėžia, jog Savivaldybė, atsisakydama pateikti Redakcijai atsakymus į 2018-10-12 Kreipimesi nurodytus klausimus ir, be kita ko, motyvuodama tuo, jog Redakcijos prašoma informacija jau buvo viešai **paskelbta** žiniasklaidos priemonių, **turėjo pareigą 2018-10-23 atsakyme nurodyti tikslų Redakcijos prašomos informacijos (arba jos dalies) paskelbimo visuomenės informavimo priemonėse šaltinį** (tai buvo padaryta **tik** teikiant paaiškinimus Seimo kontrolieri tyrimų metu (pažymos 6.2 punktas), taip pat teisinį pagrindą (teisės aktus ir konkrečias jų nuostatas), kuriuo vadovaujantis atsisakoma teikti prašomą informaciją, **tačiau to neatliko** ir tokiu būdu pažeidė Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 2 punkto, Taisyklių 35.2 punkto nuostatas, (pažymos 7.1.3 ir 7.2.1 punktai).

Seimo kontrolierė taip pat akcentuoja, jog **Savivaldybė, atsisakydama pateikti Redakcijai atsakymus į 2018-10-12 Kreipimesi nurodytus klausimus, vadovaujantis Taisyklių 38 punkte**

įtvirtintomis teisės normomis, turėjo pareigą nurodyti ir 2018-10-23 atsakymo apskundimo tvarką, tačiau to nepadarė ir pažeidė pirmiau minėtas Taisyklių nuostatas. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybei teiktinos rekomendacijos.

12. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog Savivaldybės pareigūnų veiksmai (neveikimas), susiję su Redakcijos 2018-10-12 Kreipimosi nagrinėjimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę netinkamais, dėl to buvo pažeista Redakcijos (Pareiškėjo) teisė į gerą viešąjį administravimą, ir Pareiškėjo skundas dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant informaciją į Redakcijos kreipimuisi elektroniniu paštu, pripažintinas pagrįstu pagal pažymos 11 punkte pateiktas išvadas.

13. Papildomai atkreiptinas dėmesys, jog Savivaldybės administracija tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad, „[...] pasibaigus Vyriausioje tarnybinės etikos komisijoje ir Vyriausioje rinkimų komisijoje vykdomiems tyrimams ir priėmus atitinkamus sprendimus, [...] pateiksime [Redakcijai] visą išsamią informaciją apie bendrovės [...] paslaugų viešąjį pirkimą“ (pažymos 6.9 punktas). Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijai tikslinga informuoti Seimo kontrolierę apie šią aplinkybę, kai Redakcijai bus pateikta informacija, susijusi su Savivaldybės ir bendrovės paslaugų sutarties sudarymu bei jos vykdymu, pagal Redakcijos klausimus (pateikti atsakymo kopiją Seimo kontrolieriui).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X, atstovaujančio UAB „B“, skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant informaciją į UAB „B“ redakcijos žurnalisto 2018-10-12 kreipimąsi elektroniniu paštu, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui* rekomenduoja:

15.1. imtis priemonių, kad ateityje, Vilniaus miesto savivaldybei atsisakant pateikti asmenims jų prašomą informaciją, tai būtų atliekama laikantis teisės aktuose nustatytų terminų;

15.2. imtis priemonių, kad ateityje, Vilniaus miesto savivaldybei atsisakant pateikti asmenims jų prašomą informaciją, pareiškėjams būtų nurodomos tikslios atsakymo tai padaryti priežastys (motyvai) (ypač atkreipiant dėmesį į tuos atvejus, kai pareiškėjų prašoma pateikti informacija (arba jos dalis) buvo (yra) paskelbta viešai) bei atsakymo apskundimo tvarka;

15.3. informuoti Seimo kontrolierę apie tai, kai UAB „B“ redakcijai bus pateikta informacija, susijusi su Vilniaus miesto savivaldybės ir atsakingos bendrovės paslaugų sutarties sudarymu bei jos vykdymu, pagal Redakcijos klausimus (pateikti atsakymo kopiją Seimo kontrolieriui).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.